

Avskrift av forliksklage
for dagspressen.

Forliksklage
til Oslo Forliksråd.

Klager : Andreas Edwien.

Innklaget: Norsk Rikskringkastings ledelse og Dagbladets redaksjon.

Saken gjelder følgende:

På vegne av Norsk Rikskringkasting uttalte en programfunksjonær seg den 27. juli og 6. august 1966 til henholdsvis Dagbladet og Orientering om min bok "Dogmet om Jesus". Boken er et mer enn vanlig radikalt angrep på den kristne kirkes doktriner om denne historiske persons ufeilbarlighet, "guddom" og oppstandelse, og har følgende undertitel: "Jesu feilaktige verdensbilde som grunnlag for hans uholdbare dualisme og for illusjonen om hans oppstandelse". Programfunksjonæren, som har oppgitt "Kringkastingsens ledelse" som ansvarlig for sine uttalelser, framsatte følgende påstand:

En uttalelse som NRK har innhentet på teologisk hold og som tar avstand fra bokens kirkekritikk med den konkrete begrunnelse at dens ledende synspunkter ("påstandene") generelt "ikke holder vitenskape-
lig", er "tvers igjennom objektiv" og utgjør "helt objektive kriterier" for en bedømmelse. Av hensyn til denne "objektivitet" har NRK valget mellom enten å la en teolog "slakte" boken, eller å unnlate å gi noen orientering om den, og har måttet velge det siste.

Det er fra Norsk Rikskringkastings side tilkjennegitt at den vurdering som her hevdes å være "objektiv", er foretatt av en representant for den i boken angrepne kirkelige part, som er konfesjonelt forpliktet til å ta avstand fra den. Kringkastingen lanserer her en oppsiktsvekkende definisjon av objektivitets-begrepet. Jeg påpeker også at det er på hemmelige premisser, uten grunnlag i noen offentlig argumentasjon eller debatt om bokens anskuelser og "påstander", at NRK på denne måte generelt benekter deres holdbarhet. For klarhets skyld må jeg gjengi de viktigste av disse påstander, som jeg på min side har gitt en fullt offentlig og utførlig, historisk og religionspsykologisk begrunnelse for:

1. Jesus fra Nazareth tok - på tross av de store etiske verdier i hans lære - feil i en rekke vesentlige forestillinger som gjelder verdensbildet, gudsbildet, historieoppfatningen og menneskesynet. Kirkens autorisering av disse feiltakelser har skjebnesvangre følger.
2. Det gis en religionspsykologisk lovmessig og naturlig forklaring på Jesu mytologiske fullmaktskrav som viser at hans fordring på å spille rollen som Messias ikke har det eksklusive grunnlag som kirken forutsetter, men beror på en historisk relativ mytologi uten objektiv virkelighet.
3. Nøktern historisk forskning gir som resultat at Det Nye Testamente sakner ethvert tilregnelig vitneprov om den av kirken påståtte Jesu "oppstandelse". Forestillingens historiske oppkomst kan samtidig gis en naturlig psykologisk forklaring ut fra relative mytologiske forestillinger. Moderne teologis påstand om at emnet er

"utilgjengelig for historisk forskning" og at oppstandelsen derfor "hverken kan bevises eller motbevises", er klart uholdbar og kan selv motbevises.

4. Fordi kirken etter århundrers forskning har vist seg ute av stand til å oppfylle sin bevisbyrde for de påstander av historisk art som den allikevel uavbrutt framsetter om Jesu guddom og oppstandelse, kan det ut fra normale historiske forskningsprinsipper i dag hevdes å være bevist at disse påstander ikke er holdbare, dvs. at de ikke taler sant om et historisk og menneskelig sentralt tema.

Som enhver kan se vil en kirkelig teolog være konfesjonelt forpliktet til å ta avstand fra dette syn på den historiske Jesus og på kirkens doktriner om ham. Fra Norsk Rikskringkastings side blir det altså hevdet at dette skjer på et klart "objektivt" grunnlag. Hvis NRK vil fastholde dette, og hvis institusjonen vil fastholde betegnelsen "objektiv" om den generelle påstand at dette syn på Jesus og kirken "ikke holder vitenskapelig", så må jeg ha krav på at den legger fram bevis for dette, og at den ikke selv bryter et elementært vitenskapelig prinsipp ved å påberope seg hemmelige argumenter. Det er da NRK's oppgave offentlig å bevise at bokens ledende "påstander" bygger på et såvel historisk og humanistisk som naturvitenskapelig sviktende grunnlag.

Norsk Rikskringkasting tillater selv - i faste, daglige og ukentlige programposter - den kristne kirke regelmessig å framsette eller forutsette de postuler om Jesu guddom og oppstandelse jeg angriper i min bok. Jeg må derfor vente at NRK samtidig legger fram bevis for at disse postuler "holder vitenskapelig" ut fra "objektive kriterier".

Hvis ikke Norsk Rikskringkasting kan bevise riktigheten av sine påstander om min kirkekritikk, forlanger jeg at institusjonen tilbakekaller og beklager dem. Jeg må her legge vekt på at NRK er et statsdrevet monopolforetagende og at uttalelser av denne art derfor blir tillagt en særlig autoritet.

Jeg har forelagt Norsk Rikskringkasting dette syn på saken i en rekke både offentlige og brevlige henvendelser i det forløpne år. Fordi henvendelsene ikke er blitt besvart, finner jeg nå å måtte anmode om rettsmyndighetenes bistand.

Hvis ikke megling i forliksrådet fører fram, vil jeg forlange de påklagede påstander rettslig mortifisert.

Dagbladets redaktør innkalles fordi avisen, etter å ha presentert påstandene fra Kringkastingen, generelt har nektet plass til imøtegåelse fra min side, herunder også til en kort redegjørelse for bokens viktigste synspunkter. (Ukeavisen Orientering har derimot gitt en fullstendig belysning av saken).

På denne bakgrunn ber jeg om at ansvarlige representanter for henholdsvis Norsk Rikskringkastings ledelse og Dagbladets redaksjon innkalles til megling.

Oslo, 18. oktober 1967.

Andreas Edwien
Andreas Edwien